

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 17 września 2020 r.

Pozycja 279

POSTANOWIENIE

z dnia 4 czerwca 2020 r.

Sygn. akt Ts 175/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej T.P., J.P., J.A., E.M., A.C. i M.M. w sprawie zgodności:

art. 2 ust. 1 zdanie trzecie dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13) z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 21 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonego w Paryżu dnia 20 marca 1952 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175),

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 13 listopada 2019 r. (data nadania) T.P., J.P., J.A., E.M., A.C. i M.M. (dalej: skarżący), reprezentowani przez pełnomocnika ustanowionego z wyboru, wystąpili z żądaniem na tle następującego stanu faktycznego.

Wnioskiem z 22 stycznia 1998 r. skarżący (J.P.) wystąpił o stwierdzenie, że wskazane w nim nieruchomości położone w R. nie podpadały pod działanie przepisu art. 2 ust. 1 lit. e dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13; dalej: dekret PKWN).

Decyzją z 5 maja 1998 r. (znak: [...]) Wojewoda B. stwierdził, że nieruchomość „R.” o ogólnym obszarze 5467,77 ha, położona w byłym powiecie bielskim, podpadała pod działanie przepisu art. 2 ust. 1 lit. e dekretu PKWN. Decyzją z 28 lutego 2002 r. (znak: [...]) Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi (dalej: Minister Rolnictwa), po rozpoznaniu odwołania skarżącego, utrzymał w mocy rozstrzygnięcie Wojewody B.

Wnioskiem z 28 września 2005 r. skarżący (T.P.) wystąpił o stwierdzenie nieważności decyzji Ministra Rolnictwa z 28 lutego 2002 r. oraz poprzedzającej ją decyzji Wojewody B.

Decyzją z 2 stycznia 2012 r. (znak: [...]) Minister Rolnictwa stwierdził nieważność obu rozstrzygnięć z powodu wydania ich z rażącym naruszeniem prawa. Minister ustalił, że

organy administracji orzekły niezgodnie z zakresem wniosku określonym przez strony postępowania (do rozpatrzenia pozostał więc wniosek z 22 stycznia 1998 r.).

Pismem z 21 marca 2012 r. Minister Rolnictwa zwrócił się do pełnomocnika skarżących z pytaniem, czy podtrzymuje wniosek z 22 stycznia 1998 r. W pismach procesowych z 13 kwietnia 2012 r. i 25 września 2013 r. pełnomocnik sprecyzował żądania, w wyniku czego rozpatrywana sprawa została podzielona na trzy odrębne postępowania.

Wojewoda P. decyzją z 10 stycznia 2014 r. (znak: [...]) stwierdził, że oznaczone w niej działki, wchodzące w skład majątku ziemskiego „R.”, podpadały pod działanie przepisu art. 2 ust. 1 lit. e dekretu PKWN. Od powyższej decyzji odwołanie wnieśli wszyscy skarżący. Decyzją z 14 grudnia 2016 r. (znak: [...]) Minister Rolnictwa utrzymał w mocy zaskarżone rozstrzygnięcie.

Wyrokiem z 11 maja 2017 r. (sygn. akt [...]) Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. (dalej: WSA w W.) oddalił skargę na decyzję Ministra Rolnictwa z 14 grudnia 2016 r. Skarga kasacyjna została natomiast oddalona wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego (dalej: NSA) z 19 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]). Sądy administracyjne nie podzieliły zarzutów skarżącego co do naruszenia jego konstytucyjnych praw. W uzasadnieniu odwołały się do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 3 lipca 2007 r. (sygn. SK 1/06, OTK ZU nr 7/A/2007 poz. 73). W orzeczeniu tym Trybunał, argumentując rozstrzygnięcie o zgodności z Konstytucją art. 1 dekretu z dnia 8 sierpnia 1946 r. o wpisywaniu w księgach hipotecznych (gruntowych) prawa własności nieruchomości przejętych na cele reformy rolnej (Dz. U. Nr 39, poz. 233, ze zm.) wskazał m.in., że: „Obecnie zainteresowani dysponują środkami prawnymi umożliwiającymi im dochodzenie na drodze sądowej praw naruszonych w wyniku nieprawidłowego zastosowania przepisów o reformie rolnej (...) zainteresowani mogą wystąpić o wydanie decyzji stwierdzającej, że dana nieruchomość nie była objęta przepisem art. 2 ust. 1 lit. e dekretu” PKWN.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 23 stycznia 2020 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżących 3 lutego 2020 r.) skarżący zostali wezwani do usunięcia braków formalnych skargi przez: podanie adresów skarżących; dokładne wyjaśnienie, w jaki sposób zaskarżony art. 2 ust. 1 zdanie trzecie dekretu PKWN w zakresie wskazanym w skardze, narusza prawa skarżących wyrażone w art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 21 ust. 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 art. 21 ust. 2 Konstytucji. Skarżący zostali także zobowiązani do doręczenia pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania ich w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym (określającego sprawę, w związku z którą została wniesiona skarga konstytucyjna) wraz z czterema kopiami; odpisu albo kopii poświadczonej przez pełnomocnika za zgodność z oryginałem decyzji Wojewody P. z 10 stycznia 2014 r. i Ministra Rolnictwa z 14 grudnia 2016 r., wyroków WSA w Warszawie z 11 maja 2017 r. i NSA z 19 czerwca 2019 r., a także oryginału albo kopii poświadczonej przez pełnomocnika za zgodność z oryginałem dowodu doręczenia pełnomocnikowi skarżących wyroku NSA.

W piśmie procesowym złożonym 7 lutego 2020 r. (data nadania) skarżący odnieśli się do zarządzenia.

Skarżący twierdzą, że dołączone do skargi konstytucyjnej decyzje i wyroki, wydane na podstawie art. 2 ust. 1 zdanie trzecie dekretu PKWN, „zapadły wbrew konstytucyjnej zasadzie proporcjonalności i (...) poszanowania własności” (art. 31 ust. 3 w związku z art. 21 ust. 2 i art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji) i „doprowadziły *de facto* w swoich skutkach do nieproporcjonalnej ingerencji w prawo własności skarżących”, tj. „pozbawienia prawa własności nieruchomości bez żadnego odszkodowania (...)”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK.

2. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia przesłanki przekazania jej do merytorycznej oceny.

2.1. Skargę sporządził adwokat, który przedłożył stosowne pełnomocnictwa procesowe.

2.2. Skarżący wyczerpali przysługującą im drogę prawną, ponieważ od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 19 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]), oddalającego ich skargę kasacyjną, nie przysługują żadne zwyczajne środki zaskarżenia.

2.3. Dochowany został trzymiesięczny termin wniesienia skargi zastrzeżony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, ponieważ odpis powyższego orzeczenia został skarżącym doręczony 14 sierpnia 2019 r., a skarga została złożona w Trybunale Konstytucyjnym 13 listopada 2019 r.

2.4. Skarżący prawidłowo określili przedmiot kontroli, tj. art. 2 ust. 1 zdanie trzecie dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13). Przepis ten w brzmieniu: „Wszystkie nieruchomości ziemskie, wymienione w punktach b, c, d, i e, w części pierwszej niniejszego artykułu przechodzą bezzwłocznie, bez żadnego wynagrodzenia w całości, na własność Skarbu Państwa z przeznaczeniem na cele, wskazane w art. 1, część druga” był podstawą prawną wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 19 czerwca 2019 r., tj. orzeczenia wskazanego w skardze jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

2.5. Zakwestionowanemu w skardze przepisowi w zakresie tam wskazanym, skarżący zarzucili „nieproporcjonalną ingerencję w ich prawo własności”.

3. W związku z powyższym i zważywszy na to, że sformułowane przez skarżących zarzuty nie są oczywiście bezzasadne, Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK – postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.